

جلسات کارشناسی درمورد سایت جامع احکام :

حاضرین :

- ۱- جناب آقای
- ۲- حجت الاسلام موشح
- ۳- حجت الاسلام (نماینده معاونت تبلیغ حوزه علمیه قم)
- ۴- جناب آقای
- ۵- جناب آقای مهندس

مصوبات جلسات کارشناسی :

نیاز سنجی :

- مراکز متعدد و دفاتر مراجع عظام بصورت تلفنی و حضوری پاسخگوی مشکلات شرعی می باشند
- سایت های متعددی برای ارائه احکام و رسالات مراجع عظام بر روی اینترنت وجود دارد .
- با این حال با بررسی های صورت گرفته در عموم مردم و نظرخواهی از کارشناسان امر، اکثراً جوابگوی نیازهای فعلی جامعه بخصوص نسل جوان و قشر تحصیل کرده دانشگاهی نمی باشند .

■ دلایل کمبود های فعلی

- عدم انجام کارشناسی های پژوهشی در مورد احکام و استفتائات و ارائه آنها به همان روش قدیمی که برای اکثر مردم عادی بخاطر عدم آشنایی با کلمات و عبارات خاص قابل فهم نمی باشد .
- موشح: روش قدیمی چند ایراد دارد که ذکر آن لازم به نظر می رسد تا بتوان راه حل مناسب را برگزید: اولاً متن نوشته نامفهوم است که باید بازنویسی شود، ثانیاً به دلیل ضعف دسته بندی بسیاری

از مسائل داخل رساله قابل دستیابی نیست، مثلاً اگر کسی حکم وسواس را بخواهد، این موضوع به طور مستقل عنوان ندارد و مردم عادی نمی‌دانند در کدام عنوان باید دنبال آن بگردند، ثالثاً بسیاری از احکام مبتنی به مردم در رساله‌ها گنجانده نشده است، زیرا نیازهای مردم در این ۵۰ سال تغییر کرده و از این جهت است که پیوسته استفتاء می‌کنند، اگر دسته‌بندی جدیدی ارائه شود که هم قدرت پوشش نیازها را داشته باشد و هم دسترسی به تمامی موضوعات را تسهیل نماید این مشکل برطرف خواهد شد [

- عدم دسترسی آسان و سریع و دقیق مخاطبان و سؤال کنندگان به جواب
- عدم دسته بندی و موضوع بندی متناسب با نیازهای روز جامعه [این بند در حقیقت علت بند قبل است که در حقیقت همان قدیمی بودن روش ارائه سبب آن است]
- عدم استفاده از آخرین تکنولوژی های روز جهت ارائه خدمات
- عدم استفاده از تکنیک های هوشمند و پیشگویانه جهت تسهیل استفاده و سرعت بخشیدن به بدست آوردن نتیجه [پیشگویانه روشن نیست! همان هوشمند بودن، مطلب را می‌رساند، ولی واژه پیشگویانه معنای دیگری دارد]

و.....

■ راه حل :

الف : راه حل های پژوهشی :

- ۱- ویرایش رساله های مراجع معظم بصورت ساده و سلیس جهت استفاده عموم مردم [دو نکته در این بند قابل توجه است، اولاً آیا رساله های تمامی مراجع قرار است بازنویسی روان شود، این کار هزینه زیاد و سود کم خواهد داشت، زیرا می توان تنها رساله امام را بازنویسی کرد و همان اختلافاتی که ذیل آن آمده برای کاربر کافی به نظر می رسد، ثانیاً آیا بنا بر بازنویسی رساله است

یا آنچه آقای اصرار دارند که ابواب فقهی بررسی شود و احکام مبتلی به مردم دسته‌بندی شده و از نو بر مبنای امام نوشته شده و در نهایت اختلافات سایر مراجع ذیل آن بیاید، یعنی یک‌بار از ابتدا رساله بنویسیم و پس از ۵۰ سال در تنظیم رساله‌ها تجدیدنظر شود با طبقه‌بندی جدید موضوعی، کدام مناسبت‌تر است و کاربر را راضی می‌کند]

۲-

ارائه مستندات احکام [این مورد که در فهرست کمبودها نیست، با توجه به مخالفت آقای ...، باید توضیح دهیم که چه کمبودی با ارائه مستندات احکام برطرف می‌شود و یا این که فهرست کمبودها را توسعه دهیم]

۳-

استخراج واژه‌ها برای هر مسئله جهت استفاده در جستجوی هوشمند [اگر منظور از این بند همان مطلبی است که در جلسه مطرح شد مبنی بر این که کلماتی خاص برای هر حکم در هر مسأله نوشته شود تا رایانه بتواند مسأله را تحلیل کرده و از یک سو به صورت خودکار مقایسه میان نظرات مراجع انجام دهد و از سوی دیگر در هنگام جستجو جواب مناسب را انتخاب کند، اگر همان است که دیگر بحث استخراج واژه مطرح نیست، زیرا واژه‌ها که ضرورتاً در متن مسأله نیامده است، از طرف دیگر واژه‌ها نیز دارای ارزش یک‌سان نیستند که مانند کلیدواژه لحاظ شوند، بلکه هر واژه جایگاه خاصی دارد، مثلاً در مسأله: شک بین دو و سه در نمازهای دو رکعتی موجب بطلان صلاه است، واژه‌ها با منصبشان این چنین خواهند بود: باب فقهی: نماز - زیرباب: دو رکعتی - موضوع: شک - قید اول موضوع: بین دو و سه - حکم: بطلان - فتوا: بله - استحکام حکم: قوی - اشتهار فتوا: مشهور (در مقابل خلاف شهرت فتوائیه) - درصد اختلاف: بسیار ضعیف - اجماع فتوا: بله (همه فقهای حاضر بر این فتوا اجماع دارند) - مخاطب: عام. البته این فقط یک مثال است، شاید بعضی از موارد ضروری نباشد و بعضی موارد باید به آن اضافه شود، در هر صورت با این کار رایانه قدرت تحلیل مسأله را خواهد داشت و می‌تواند بدون نیاز به انسان فتاوی مراجع عظام را با هم مقایسه نماید]

۴- دسته بندی و موضوع بندی جدید احکام و مسائل مثل احکام صنوف مختلف [صنوف هم

خودش یک رده بندی است، یعنی رده بندی احکام بر اساس صنوف]

۵- و ...

ب : راه حل های فنی :

۱- ایجاد محیطی ساده و پویا برای کاربران

۲- امکان جستجوی هوشمند در احکام و مسائل و استفتائات (این بخش مبهم هست)

۳- ارائه احکام به روش تلفیقی از تمام رساله های موجود با محوریت رساله امام خمینی (ره) و ارائه

نظرات اختلافی بقیه مراجع معظم بصورت زیرنویس

۴- امکان لینک بین نظراختلافی نمایش داده شده با اصل مسئله موجود در رساله همان مرجع تقلید

۵- امکان جستجو در فایل مراجع معظم که اختلافات در آن نمایش داده می شوند . [یعنی

اختلافات در رساله هر کدام از مراجع قابل نمایش باشد، ما که الان فقط برای رساله امام چنین

اطلاعاتی را داریم، مگر این که منظور جستجو در فایل رساله امام باشد که اختلافات ذیل آن

قرار دارد، یا این که هنگام جستجو در رساله امام، بتواند نام مرجعی که می خواهد اختلاف او را

ببیند انتخاب کند که کار بیهوده ای است، زیرا از مراجع دیگر چیز معنی بهی در این رساله نیست

که جستجو شود، جز موافق است و مخالفت است و چند کلمه کم تر و بیش تر. جستجو فقط در

رساله امام مفید است و نمایش اختلاف در ذیل آن]

۶- ارائه احکام به روش مجزا در هر یک از رساله های مراجع معظم و با انتخاب اولیه مرجع مورد

نظر از طرف کاربر [البته در این جا نیز جستجو مهم خواهد بود، اگر چه دسته بندی موضوعی نیز

هست، اما آیا دسته بندی موضوعی هر رساله حفظ خواهد شد و یا رساله ها با دسته بندی

موضوعی جدید ما منتشر خواهند شد، در فرض دوم شاید نیاز به تأیید دسته بندی موضوعی ما

توسط دفاتر مراجع باشد]

- ۷- امکان دانلود آخرین نسخه رساله ها و استفتائات و فایل های صوتی و تصویری آموزشی احکام
- ۸- قابلیت بروز رسانی و اضافه نمودن رساله مرجع تقلید جدید
- ۹- قابلیت بروز رسانی و اضافه نمودن فتاوی جدید و یا تغییر فتوا [برای چه کسی؟ با توجه به این که آقای منظورشان این بود که این بخش در اختیار خود دفاتر مراجع قرار گیرد و به روز رسانی را خودشان انجام دهند، باید توضیح دهیم که این گونه است یا به روز رسانی توسط پژوهشکده فقط انجام می شود]
- ۱۰- قابلیت تشخیص و نگهداری سئوالات کاربرانی که نتوانسته اند در سایت جواب خود را بیابند جهت بررسی کارشناسی و تصحیح و اضافه
- ۱۱- قابلیت پاسخ سئوالات به پست الکترونیکی درخواست کننده
- ۱۲- امکان ارائه محتوا بصورت دسته بندی الفبایی و درختی و موضوعی [آن چه عرف پژوهشگران است، میان درختی و موضوعی تفاوتی قائل نمی شوند، زیرا درختی را فقط موضوعی تصور می کنند، اگر نظر شما نیز همین است که بنویسیم «درخت موضوعات» اگر هم تنوع درخت هاست، بنویسیم انواع رده بندی ها که یک نوع رده بندی موضوعی خواهد بود و انواع دیگر مانند جنسیت مخاطبین، سن مخاطبین، شغل مخاطبین، فتوا و غیر فتوا بودن مسأله، امکان رجوع به أعلم بعدی و ... را در بر خواهد داشت]

- با توجه به موارد فوق در صورت تصویب راه حل های پژوهشی و فنی علی الخصوص راه حل های پژوهشی که معمولاً هزینه و زمان بیشتری نیاز دارد می توان به طراحی و ارائه سایت جامع احکام متناسب با

نیازهای روز و متفاوت از سایت های موجود امید وار بود . در غیراینصورت ایجاد سایت احکام تکرار کارهای انجام شده فعلی می باشد .

در هر صورت مهم است که در ابتدا به صورت کامل محدوده فعالیت خود را مشخص نماییم و تعیین این محدوده یک کار فنی نیست که نیاز به جلسه با برنامه نویسان داشته باشد. بلکه بهترین روش استفاده از دیدگاه پژوهشگران و دست اندرکاران احکام و رساله هاست برای این کار می توان از مؤسساتی که طرحی برای ارائه احکام روی اینترنت داشته اند یا علاقه به این کار دارند دعوت به ارائه نظر کرد و نظرات را به بحث گذاشت. اما اگر کار در این مرحله قرار نیست به درازا بکشد و نمی توانیم با دیگران تعامل داشته باشیم، باید با کارشناسان محتوایی خود تمامی حواشی کار را روشن فرمایید. بعد از روشن شدن محتوا است که می توان کارشناسان سایت را جمع کرد و برای ارائه محتوای تأیید شده روی اینترنت به دنبال راه حل گشت. اما اگر فعلاً نمی خواهید گام در راه گذارید و قرار است همین اطلاعات موجود را فقط ارائه کنید، یعنی رساله مراجع به تفکیک با امکان جستجو و موضوع بندی فعلی خود آن ها و رساله امام با ذکر اختلافات مراجع با امکان جستجو و موضوع بندی فعلی آن و در ذیل هر باب هم استفتائات و مستندات باب را ارائه نمایید، در این صورت نیز اصلاً نیاز به جلسات کارشناسی نیست، فضا کاملاً روشن است، یک طرح سایت تصویب می فرمایید و برای اجرای آن مناقصه گذاشته و یا دنبال برنامه نویس می گردید. البته بنده طبق قولی که داده ام در اولین فرصت یک طرح پیشنهادی برای آن تنظیم خواهم کرد، مشابه آنچه برای کتابخانه دیجیتال تقدیم نمودم.

تشکر؛ موشح - ۱۳۸۸/۶/۱۲